OZ ČLOVEK V OHROZENÍ

Výročná správa 2015

človek v ohrození
občianske združenie

Prihovor

Milé priateľky, milí priatelia,

Po roku sa k Vám opäť raz dostáva súhrnný prehľad našich činností. Aj po našom 16-ročnom pôsobení môžem s radosťou povedať, že Človek v ohrození naďalej ostáva združením, ktoré má v priestore humanitárnych a rozvojových mimovládnych organizácií svoje neodmysliteľné miesto, pokiaľ ide o pomoc ľuďom v núdzi, podporu občianskej spoločnosti či vzdelávania.

Vlaňajší rok celý svet sledoval, ako sa k brehom Európy vydávali státisíce zúfalých ľudí, ktorí opúšťali svoje domovy v Sýrii, Iraku či v Afganistane a hľadali nové útočisko v bezpečí Európskej únie. Koncom augusta sa pár kilometrov od slovenských hraníc našla opustená dodávka. O život v nej udusením prišlo 70 ľudí, vrátane detí, ktorí boli na ceste za životom bez každodenného násilia a smrti.

Táto udalosť bola prelomovým momentom vo vnímaní utečeneckej krízy na Slovensku. Zo dňa na deň už ľudia na úteku neboli len anonymnými obrázkami v televíznych správach. Ich tragédia sa dotkla priamo nášho priedomia.

Človek v ohrození bol prvou organizáciou, ktorá zareagovala a vyhlásila na pomoc ľuďom na úteku verejnú zbierku. Desiatky našich dobrovoľníkov následne vyrážali do terénu a spolu s kolegami zo slovenskej pobočky Človeka v tísni pomáhali priamo na tzv. balkánskej trase. Práve s ČvT plánujeme v roku 2016 užšiu spoluprácu a väčšie prepojenie našich aktivít, aj preto sme sa v októbri presťahovali do spoločných priestorov.

Človek v ohrození v spolupráci s českým partnerom Člověkom v tísni zasahoval aj po ničivom zemetrasení v Nepále v apríli 2015. V krátkom čase sme do postihnutých oblastí doručili plachty, ktoré slúžili ako provizórne stany - domovy pre ľudí, ktorí prišli o domy. Vďaka podpore verejnosti sme mohli takmer 50-tisíc eur premeniť na pomoc tisícom postihnutých rodín.

V roku 2015 pokračovali aj naše rozvojové aktivity v Keni, kde miestnym farmárom pomáhame nielen s obnovou obživy, ale aj s ochranou ekosystémov. V Južnom Sudáne sme sa pre zhoršujúcu bezpečnostnú situáciu v oblasti Deim Zubier museli presunúť do novej oblasti Aweil, kde pomáhame zvyšovať produkciu fariem. Na Ukrajine a v Moldavsku sa nám zasa darí postupne prebúdzať záujem ľudí o veci verejné.

O našich ďalších aktivitách, či už je to oblasť ľudských práv, alebo globálneho vzdelávania, si prečítate v našej výročnej správe. Veríme, že Vám umožní vytvoriť si lepší prehľad o našej činnosti a výsledkoch, ktoré sme za uplynulý rok dosiali.

Naša práca by nebola možná bez morálnej i finančnej podpory od Vás – našich priateľov, partnerov, donorov a podporovateľov. Veľmi pekne vám všetkým za ňu ďakujeme a želáme príjemné čítanie.

Braňo Tichý,
riaditeľ Človeka v ohrození

O nás

Sme nezisková mimovládna organizácia, ktorú v roku 1999 založila skupina novinárov, ktorí sledovali drvivé dopady konfliktu na civilistov vo vtedajšom vojnou zmietanom Kosove. Ich spontánna humanitárna reakcia vyústila do potreby založiť organizáciu, ktorá by adresne reagovala na vzniknuté krízové situácie vo svete.

Odvtedy sa naše aktivity rozrástli z humanitárnej pomoci aj na dlhodobé projekty rozvojovej spolupráce, podpory ľudských práv a globálneho vzdelávania. Kladieme dôraz na adresnú pomoc, spolupráca s miestnymi partnermi a efektívne využívanie finančných zdrojov.

Na Slovensku informujeme o globálnych problémoch a prispievame k formovaniu solidárnej spoločnosti. Organizujeme medzinárodný festival dokumentárnych filmov Jeden svet.

Naším poslaním je účinne pomáhať ľuďom, ktorí trpia dôsledkami vojnových konfliktov, prírodných katastrof a autoritárskych režimov. Vzdelávacími a osvetovými aktivitami na Slovensku prispievame k budovaniu otvorenej, tolerantnej a solidárnej spoločnosti.

Pomáhali sme Nepálu postaviť sa na nohy

V apríli 2015 zasiahlo Nepál najničivejšie zemetrasenie za posledných 80 rokov. Otrasy dosiahli silu 7,8 magnitúdy a o život pripravili takmer 9000 ľudí, 22-tisíc ľudí zranili, státisíce z nich prišli pre trasúcu sa zem o domovy. Zemetrasenie zničilo viac než pol milióna domov a státisíce z nich poškodilo.

Človek v ohrození reagoval rýchlo a bezprostredne po zemetrasení vyhlásil verejnú zbierku SOS Nepál. Vďaka nej sa nám v krátkom čase podarilo vyzbierať viac ako 52-tisíc eur, z nich zhruba 40-tisíc eur už bolo použitých na nákup plachiet, ktoré slúžili ako provizórne stany – domovy pre ľudí, ktorí prišli o domy.

V spolupráci s českým partnerom Člověk v tísni sme mohli okamžite zasahovať priamo v teréne a už týždeň po zemetrasení sa mohla pomoc distribuovať najviac zasiahnutým ľuďom.

Na mieste sme pilotne začali s ochranou žien a detí v tábore v Bakhtapure. Takmer trom stovkám žien sme doručili hygienické balíčky spolu so základnými informáciami, kde hľadať pomoc v prípade zneužívania. Zaškolili sme 12 žien a 14 mužov, ktorí zaisťovali bezpečnosť žien a detí v tábore, a vďaka tréningu si vedeli poradiť s rôznymi prípadmi zneužívania žien alebo detí.

Pomoc v niekoľkých číslach, ktorú sa aj vďaka našim darcom podarilo v spolupráci s Človekom v tísni dostať do Nepálu:

10 623 domácností dostalo vybavenie ako matrace, deky, solárne lampy

14 320 domácností sme podporili v oprave provizórnych obydlí materiálom či technickým poradenstvom

48 993 ľuďom sme pomohli so zateplením obydlí pred zimou

1 648 študentov posledných ročníkov stredných škôl dostalo knihy a školské pomôcky na prípravu k maturite

2 modelové domy slúžia ako ukážka, ako postaviť dom, ktorý zvládne zemetrasenie

podporili sme **8 678 ľudí,** ktorí žili v táboroch pre vnútorné vysídlenie

5 490 domácností dostalo finančný príspevok pre pokrytie základných potrieb

54 stanov slúži ako školy, ošetrovne či komunitné centrá

Na Balkáne sme pomocnú ruku podávali ľuďom na úteku

Od septembra 2015 sme na Balkáne pomáhali prostredníctvom mobilných humanitárnych tímov, ktoré sa presúvali a poskytovali humanitárnu asistenciu ľuďom na úteku podľa momentálnej potreby. Začínali sme na srbsko-maďarskej hranici, kde sme s pomocou dobrovoľníkov pôsobili neďaleko juhomaďarskej obce Röszke a v srbskej obci Horgoš.

V tejto oblasti sme pomohli aj distribúciou potrebných vecí vyzbieraných v materiálnej zbierke, ktorú sme zorganizovali v štyroch slovenských mestách v spolupráci s kaviarňou Dobre&Dobré, Starou Tržnicou, Divadlom z Pasáže, Stanicou Žilina-Záriečie a Tabačka Kulturfabrik. Vyzbieraný materiál (spolu asi 120 kubických metrov) pozostával z hygienických potrieb, detského oblečenia, obuvi, karimatiek, stanov, prikrývok a ďalších vecí.

Po uzavretí maďarskej hranice pokračovala tzv. balkánska cesta zo Srbska do Chorvátska, krízová situácia nastala v októbri na improvizovanom hraničnom prechode Berkasovo-Bapska, ktorým denne prechádzalo niekoľko tisíc ľudí. Prostredníctvom distribúcie nápojov, jedla, hygienických potrieb a oblečenia sme zabezpečovali základné potreby ľudí.

Na konci októbra sa náš tím presunul do mesta Šíd, neďaleko ktorého bol vytvorený tranzitný bod pri presune ľudí do Chorvátska. Naša práca spočívala predovšetkým v distribúcií základných hygienických potrieb, oblečenia a obuvi, vedení voľnočasového centra pre deti a ich rodičov. Do terénu sme každý týždeň vysielali jeden dobrovoľnícky tím a na mieste sme spolupracovali s ďalšími skupinami dobrovoľníkov najmä z Českej republiky.

V teréne nám pomáhalo viac ako **100 slovenských dobrovoľníkov**.

Pomocnú ruku sme podali zhruba **50 000 ľuďom** na úteku.

Podporili nás Výzva k ľudskosti, Nadácia Porticus, verejná zbierka, súkromné dary.

Pomáhali sme v spolupráci s Člověk v tísni, Czech Team, Pomáháme lidem na útěku.

V Keni pomáhame chrániť ekosystémy

Na pobreží Kene sme v roku 2015 zapájali miestne komunity do ochrany a racionálneho využívania prírodných zdrojov. Zorganizovali sme vzdelávaciu kampaň v 14 obciach priľahlých k mangrovníkovým lesom. Ľudí sme tiež učili, ako monitorovať zdravotný stav a ročný prírastok biomasy lesného ekosystému. V spolupráci s Energy Changes a Laurou Martoňovou sme zároveň pripravii podklady pre získanie certifikátov predaj emisií z ochrany a obnovy mangrovníkových lesov. Peniaze z takto získaného predaja budú slúžiť Lesnej komunitnej asociácie na projekty ochrany mangrovníkov a rozvoja komunity.

Na piatich školách sme postavili králikárne a kuríny, zakúpili po 5 králikov a po 100 kuriatok pre každú školu. Školy zabezpečilli vakcinačný program a stravu pre zvieratá. Vyškolených na chov a využitie králikov a hydiny bolo 15 učiteľov predmetu poľnohospodárstvo, ktorí sprostredkujú praktické vyučovanie 150 študentom ročne. 20 králikární sme založili aj s ďalšími dvadsiatimi rodinami na pobreží Kene.

Na strmých brehoch morského zálivu Kilifi sme v spolupráci s kenskou lesnu správou zaškolili 25 farmárov v oblasti agrolesníctva, trvalo udržateľnom spôsobe obhospodarovania pôdy a pestovania plodín a stromov na strmých svahoch. Nakrútili sme dokumentárny film Premeny, ktorý mal premiéru v Bratislave na festivale Jeden Svet v novembri 2015. Naďalej sme sa venovali 99 včelárom z piatich komunitných skupín, ktorí okrem zvýšenej produkcie medu začali vyrábať aj ďalšie predmety z včelieho vosku (sviečky) či včelej kašičky, ktoré predávajú na miestnom trhu.

Podarilo sa nám aj:

- **obnoviť** dva morské rybníky na chov rýb, postavili sme jeden nový;
- **vybaviť** hygienickú zberňu medu a produkčnú miestnosť na skladovanie, spracovanie a balenie medu od včelárov na pobreží Kene, v spolupráci s Kwetu Training Centre a z grantu slovenskej ambasády;
- **zabezpečiť** pre med známku kvality KEBS (Kenya bureau standard);
- **zorganizovať** v spolupráci s organizáciou CAST International tri farmárske trhy pre miestnych drobných farmárov s ekologickými produktami;
- **spoluorganizovať** prvý ECOFestival na pobreží Kene určený pre širokú verejnosť;
- dobrovoľníčka Slovak Aid sa venovala rozvoju komunikačnej stratégie a PR kenskej neziskovej organizácie Kwetu Training Center.

„V niektorých momentoch ma mrzí, že sme MTAKIMAU nezaložili skôr. Teraz lepšie poznáme svoje práva a zároveň vieme, ako ich vymáhať. Predtým nám chýbali legálne nástroje, ako napríklad zmluva o využívaní lesa s vládou. Teraz presne vieme, kde a na koho sa obrátiť."

Grace Munga,
predsedníčka komunitnej lesnej asociácie MTAKIMAU

V Južnom Sudáne pomáhame obnoviť farmárstvo

Veľká časť obyvateľstva Južného Sudánu trpí dôsledkami pretrvávajúcej občianskej vojny. Vojnový stav v krajine veľmi spomaľuje celkový rozvoj a zabezpečenie základných potrieb vrátane jedla. Nedostatok jedla sa najmarkantnejšie prejavuje najmä v období sucha. V oblasti Deim Zubeir preto spolupracujeme s lokálnym obyvateľstvom na zlepšení potravinovej bezpečnosti. Zameriavame sa vyškolenie komunít v oblasti poľnohospodárstva prostredníctvom predstavenia nových metód a orby pôdy, používania nového vybavenia, ako aj vytvorenia poľnohospodárskej výučbovej schémy.

Náš tím v roku 2015 zabezpečil distribúciu farmárskeho náradia a šľachtených druhov osiva pre 150 farmárov, ako aj distribúciu 20 kvalitných pluhov. Vyškolili sme 20 členov skupín na chov somárov. Po úspešnom absolvovaní tréningov bolo 20 somárov, ktoré prešli veterinárnou prehliadkou, darovaných lokálnym komunitám. Zvieratá v rámci nášho projektu lokálne komunity využívajú na orbu pôdy, čím sa zvyšuje efektivita obrábania polí.

V spolupráci s novovytvorenými 5 farmárskymi skupinami sa nám po ich zaškolení podarilo vytvoriť päť demonštračných polí a jedno vzorové pole. Tieto polia slúžia na školiace účely pre viacerých členov a členky komunít, ako aj na testovanie nových metód a nových druhov osiva.

Na projekte spolupracujeme s Catholic Diecese of Wau a projekt je financovaný z prostriedkov SlovakAid.

Museli sme presunúť aktivity

Kvôli zhoršujúcej sa bezpečnostnej situácii v oblasti Deim Zubier, ktorá mimo iné zapríčinila hromadný odchod ľudí do bezpečnejších oblastí, sme boli nútení ukončiť aktivity a presunúť sa do novej oblasti Aweil, ktorá sa nachádza v kraji severného Bahre el Ghazal.

Tu sa v spolupráci s lokálnym partnerom zameriavame na riešenie problému nedostatočnej potravinovej bezpečnosti prostredníctvom zvýšenia produkcie fariem, zvýšenia príjmov z pestovania, spracovania a predaja plodín ako aj zlepšenia hygienických a stravovacích návykov miestneho obyvateľstva. Projekt sa priamo dotýka 300 farmárskych domácností, avšak nepriamo sa dotkne podstatne veľkej časti obyvateľstva oblasti Aweil.

Na projekte spolupracujeme s People in Need South Sudan, je financovaný z prostriedkov SlovakAid.

Škola lokálnej demokracie na Ukrajine

Na Ukrajine sme aj v roku 2015 podporovali komunitné aktivity v rôznych mestách a posilňovali spoluprácu medzi občianskym sektorom, samosprávou a lokálnym biznisom.

Partnerská organizácia AHALAR týchto lídrov podporuje prostredníctvom tréningov, minigrantov, konzultácií a spoločných tematických podujatí. Spolu s ukrajinskými trénermi sme vyškolili 40 komunitných lídrov z Černigova, Chersonu, Zdolbunova, Achtyrki, Domanivky, Kamenca Podolského, Kremenčugu, Odesy a iných miest. Tí zrealizovali spolu 32 komunitných projektov, na ktoré si sami našli lokálne zdroje (ekológia, vzdelávanie, začleňovanie menšín, kultúra, umenie, a pod.). Dvadsiati najlepší z nich sa zúčastnili študijnej cesty na Slovensko, kde spoznali slovenské komunitné projekty a najmä skúsenosti v spolupráci s miestnou samosprávou. Následne tieto skúsenosti zdieľali prostredníctvom lokálnych médií a troch verejných diskusií v Chersone, Černigove a Kremenčugu.

Komunitné iniciatívy z celej Ukrajiny sa registrujú na špeciálnom portáli Dobrodel http://www.dobrodel.org.ua/, ktorý poskytuje sieťovanie, crowdsourcing i crowdfunding. V súčasnosti už je v sieti okolo 300 komunitných lídrov s viac ako 500 iniciatívami či malými projektmi.

> *„Veľa vecí, čo sme videli u vás, máme aj doma, ale tam sme si ich nevšímali. Až tu som začal pozorovať odpadkové koše, stojany na bicykle, street art. Bolo by v čom vymieňať si skúsenosti."*
>
> **Andrej,**
> 16-ročný študent

Projekt podporili: SlovakAid, Mott Foundation, NED

PODPORA OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI

V Moldavsku sme hovorili o slovenských reformách

V moldavskom regióne Gagauzsko sme v rámci nášho projektu podpory občianskej spoločnosti a miestnej samosprávy v roku 2015 zorganizovali tréningy pre samosprávu a tretí sektor. Za účasti slovenských a miestnych expertov sa účastníci dozvedeli viac o slovenských reformách v oblasti decentralizácie, transparentnosti a multietnickej (slovensko-maďarskej) miestnej samospráve. Následne sme účastníkov tréningov pozvali aj na týždňovú pracovnú cestu na Slovensko, kde si témy tréningov pozreli aj v praxi.

Vzhľadom na nutnosť reformovať verejnú správu v Moldavsku je slovenská skúsenosť pre Moldavcov veľmi cenná a náš príklad decentralizácie inšpiratívny. Za najúspešnejší príklad prenosu slovenskej skúsenosti v oblasti boja proti korupcii sa dá považovať pristúpenie mestského úradu v Komrate k myšlienke zverejňovania zmlúv. Týmto sa mesto Komrat stalo lídrom v transparentnosti samospráv v krajine.

Druhá polovica projektu bola venovaná mládeži. Moldavsko je krajina kde občiansky aktivizmus ešte nie je vôbec rozvinutý a mládež nemá žiadne skúsenosti s dobrovoľníctvom. V spolupráci s miestnou mimovládnou organizáciou a univerzitou v Komrate sme so skupinou mladých ľudí vytvorili klub „Mladých lídrov Gagauzska". Jeho členovia získali poznatky o občianskom aktivizme na workshopoch a následne videli prácu mladých na rozvoji spoločnosti aj na Slovensku.

Z tejto cesty, ktorá bola zároveň vôbec prvou za hranice pre mnohých účastníkov, si mladí odniesli nápady a skúsenosti, ktoré začnú realizovať vo svojom regióne. Pomocou nášho projektu sme vybudovali skupinu aktívnych dobrovoľníkov a dali základ rozvoja občianskej spoločnosti v Gagauzsku prostredníctvom mladej generácie.

ĽUDSKÉ PRÁVA

Podporujeme šírenie slobodných informácií na Kube

Rok 2015 priniesol na Kube mnoho zmien. Išlo však stále iba o zmeny na úrovni diplomacie, ktoré sa málo, ak vôbec, dotkli ľudských práv a slobôd. Kuba zostáva krajinou s autoritatívnym režimom, ktorý tvrdo utláča akékoľvek prejavy iných názorov či kritiku.

Človek v ohrození už od roku 2002 podporuje rozvoj občianskej spoločnosti na Kube. V roku 2015 sme v Havane podporovali skupinu nezávislých právnikov, ktorí poskytujú kurzy základov práva pre verejnosť, rovnako ako aj nezávislé centrá mimo hlavného mesta, ktoré sa venujú žurnalistike, občianskemu vzdelávaniu či blogovaniu.

Počas dvoch študijných ciest na Slovensko zameraných na projektový manažment, žurnalistiku a právne povedomie, mali kubánski aktivisti možnosť načerpať z našich skúseností, poučiť sa z našich chýb a spoznať demokraciu na Slovensku.

V Bielorusku podporujeme občiansku spoločnosť

V spolupráci s lokálnym partnerom sme zorganizovali 3 študijné cesty spolu pre 21 zástupcov mimovládnych organizácií na tému vzdelávanie, kultúra a ochrana kultúrneho dedičstva a rozvoj regionálnych iniciatív.

Na Slovensku sa stretli s odborníkmi na reformu vzdelávanie, moderné vyučovacie metódy, mediálnu výchovu či e-learning, zástupcami slovenských spisovateľov, alternatívnych kultúrnych organizácií, odborníkmi na etnografiu a folklór, Ministerstva kultúry, zástupcami miest a obcí, komunitných centier a nadácií a regionálnych rozvojových agentúr. Na návštevy nadväzovali sektorové okrúhle stoly v Bielorusku, kde sa okrem zdieľania slovenských skúsenosti, zamerali účastníci (136 osôb) na formulovanie záverov a odporúčaní pre rozvoj daného sektora v Bielorusku.

Projekt bol financovaný z Programu oficiálnej rozvojovej spolupráce SlovakAid a spolufinancovaný German Marshall Fund of the United States.

Výsledkom boli 3 publikácie:

- Závery pre zlepšenie systému vzdelávania v Bielorusku z pohľadu občianskej spoločnosti
- Východiská pre kultúrnu stratégiu pre Bielorusko
- Návrhy a nápady pre rozvoj regionálnych iniciatív v Bielorusku

Učíme (sa) v globálnych súvislostiach

V projekte Učíme (sa) v globálnych súvislostiach sme spoločne s učiteľmi piatich predmetov vytvárali učebné scenáre alebo aktivity podľa dohodnutých kritérií. Aktivity mali viesť ku kritickému mysleniu, rozkrývať žiakom komplexnosť sveta, poukazovať na príčiny a dôsledky javov a viesť ich k vytvoreniu si vlastného názoru na dané aspekty.

V poslednom roku projektu sme vytvorili ku každému predmetu výber textov, z ktorých vzniklo päť predmetových príručiek pre stredné školy. Niekoľko stoviek učiteľov geografie, dejepisu, občianskej náuky, umenia a kultúry a angličtiny tak zdarma získalo inšpiratívnu a praktickú pomôcku na začlenenie globálneho vzdelávania do svojho predmetu. Okrem toho sme v roku 2015 k projektu uskutočnili 6 dvojdňových seminárov pre 101 učiteľov a budúcich učiteľov.

„Je málo organizácií, ktoré organizujú pre učiteľov také kvalitné vzdelávacie podujatia, ako Človek v ohrození. Patrí vám za to veľká vďaka a obdiv, že v mnohých smeroch suplujete štát, ktorý má povinné vzdelávanie a vzdelávanie vôbec v "popise práce"."
Jana Šuleková,
Rimavská Sobota

„Ako študentka som skúsila niečo nové. A to nové mi dalo do života cieľ, že práve takýto príklad chcem ako začínajúci učiteľ po škole nasledovať a učiť hodiny dejepisu a geografie v globálnych súvislostiach."
Daniela Hricišinová,
Prešovská univerzita

Afrika bez mýtov

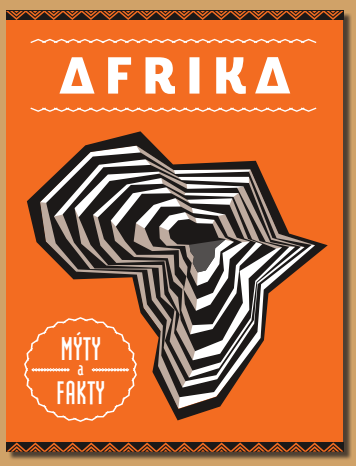

V roku 2015 sme vydali publikáciu Afrika: Mýty a fakty, ktorá predstavuje africký kontinent z inej perspektívy, na akú sme zrejme zvyknutí. Aj v tom, že slovo „africký" sa v nej používa iba minimálne, aj to iba v spojitosti s kontinentom ako takým. Vecí, ktorým by sme mohli dať prívlastok „africký", však skutočnosti nie je až tak veľa.

Túto publikáciu sme pokrstili na konferencii pod názvom „Má byť formálne vzdelávanie formálne?" na ktorej sme hovorili ako vplývať na postoje žiakov a hovoriť o globálnych témach. Dôležitú myšlienku konferencie vystihol už v úvode expert na otázky vzdelávania Vladimír Burjan, keď, citujúc učiteľku z Českej republiky, povedal: *„Nie je dôležité, aby žiak vedel, koľko má pavúk nôh. Dôležité je, aby mu ich netrhal."*

GLOBÁLNE VZDELÁVANIE

Aktívne občianstvo s globálnym rozmerom

V roku 2015 začal dvojročný projekt, ktorého cieľom je vo väčšej miere prepájať globálne vzdelávanie s prácou s mládežou. Projekt umožňuje na jednej strane zdieľanie skúsenosti medzi štyrmi zapojenými organizáciami, ktoré sa venujú globálnemu vzdelávaniu a na druhej strane prináša inovatívne prístupy a buduje kapacity mládežníckych organizácií.

V lete sme uskutočnili prieskum medzi mládežníckymi organizáciami, ktorý nám pomohol zmapovať situáciu. Na jeseň sme vyslali šiestich pracovníkov s mládežou na workshopy do Tallinu a Linzu, ktoré sa venovali globálnym prepojeniam a odkiaľ si účastníci priniesli množstvo kreatívnych prístupov ako reflektovať globálne témy vo svojich aktivitách.

Čo sa nám podarilo:

- **vydať** osem publikácií pre školy
- **odvzdelávať** zhruba 200 žiakov a vyše 300 učiteľov a budúcich učiteľov
- **zrealizovať** online prieskum Globálne témy v mládežníckych organizáciách na Slovensku
- **vyslať** šesť pracovníkov s mládežou na medzinárodné workshopy

Budúci učitelia pre dnešný svet

Spolu s piatimi fakultami na Slovensku sme začali realizovať štúdiu, ktorá nám poslúži ako odrazový mostík pre základy koncepčného a systematického prístupu pri napĺňaní cieľov, princípov a tém globálneho vzdelávania do študijných programov pedagogických fakúlt slovenských vysokých škôl.

Pokračovali sme v spravovaní portálu o globálnom vzdelávaní – www.globalnevzdelavanie.sk, ktorý okrem aktuálnych článkov ponúka aj najväčšiu knižnicu voľných zdrojov pre učiteľov a pedagogických pracovníkov ku globálnym témam.

KAMPAŇOVALI SME

Upozorňovali sme na zombie reaktory

Nie každá pomoc ozaj pomáha, hoci za ňou môže byť aj dobrý úmysel. Nie každé euro či dolár z ekonomicky rozvinutej krajiny, ktoré smeruje na projekt v krajine rozvojového sveta reálne robí dobre. CEE Bankwatch Network v spolupráci s Človekom v ohrození sleduje prípady a projekty, v ktorých verejné financie namiesto rozvoja negatívne zasahujú do života komunít a poškodzujú životné prostredie.

Spolu s kolegami na Ukrajine, v Rumunsku, Maďarsku a Rakúsku sme oslovili ministerstvá životného prostredia a upozornili na Ukrajinské zombie reaktory. Licencie na ich ďalšiu prevádzku vyžadujú zapojenie medzinárodnej verejnosti. V liste svojmu ukrajinskému partnerovi nás v tejto požiadavke slovenský minister jednoznačne podporil: "MŽP SR pripomína, že slovenská verejnosť prejavila záujem podieľať sa na cezhraničnom posudzovaní dlhodobej prevádzky jadrových zariadení na Ukrajine".

Na Európskej úrovni sme dosiahli, že sa Komisia opakovane vyjadrila, že ďalšie fungovanie každého jedného ukrajinského reaktoru musí prejsť posudzovaním v súlade s medzinárodným právom. K našej iniciatíve sa pridalo vyše 30 poslancov Európskeho parlamentu.

Festival Jeden svet o férovejšom svete

motto festivalu **Férovejší svet**

Festival je jediným kultúrno-vzdelávacím podujatím na Slovensku, ktoré sa komplexne zaoberá ľudsko-právnymi a globálnymi témami. Jeho 16. ročník s mottom Férovejší svet, inšpirovaný Európskym rokom rozvoja, ponúkol 65 filmov slovenskej aj zahraničnej produkcie, špeciálne premietanie pre žiakov základných a stredných škôl a 13 diskusií pre verejnosť.

V Bratislave ho navštívilo 13 000 divákov. Po podujatí v Bratislave festival putuje po Slovensku. V 29 mestách Slovenska ho navštívilo 11 000 divákov. Vybrané filmy požičiavame aj verejnosti počas celého roka, v roku 2015 si ich takto pozrelo 3000 divákov. Nad 16. ročníkom festivalu opäť prevzal záštitu slovenský prezident Andrej Kiska.

Súčasťou Jedného sveta bola v roku 2015 aj produkcia dvoch metodických balíkov s filmami pre školy na tému tolerancie voči národnostným menšinám a na tému práv detí. Metodické príručky a kolekcie filmov boli distribuované na 500 základných a stredných škôl na Slovensku ako doplnok výučby.

Ďakujeme za finančnú podporu:

Nadácia Slovenskej sporiteľne, Audiovizuálny fond, MZVaEZ SR (program Podpora a ochrana ľudských práv a slobôd), Úrad vlády SR (Kultúra národnostných menšín), Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku, veľvyslanectvá a kultúrne inštitúcie.

Dary a zbierky

Klub darcov Človeka v ohrození

Členovia klubu darcov nám pravidelnými darmi pomáhajú zabezpečiť stabilný akcieschopný fond, ktorý používame na financovanie našich aktivít. V roku 2015 sme využili 6 649 eur na naše aktivity najmä v Južnom Sudáne a v Keni. Ďalších vyše 7 000 eur sme ponechali vo fonde pre použitie v roku 2016.

Vážime si dlhodobý záujem a porozumenie členov nášho Klubu darcov, ktorí zdieľajú náš prístup k pomoci tým, ktorí ju najviac potrebujú.

2 percentá z dane

Každoročne oslovujeme verejnosť so žiadosťou o podporu formou poukázania dvoch percent z dane z príjmu. Vyzbierané prostriedky používame na projekty zlepšovania života v krajinách, v ktorých dlhodobo realizujeme naše aktivity a tiež na kultúrno-vzdelávacie aktivity na Slovensku. V roku 2015 sme použili sumu získanú v roku 2014 (7 998,08 eur) na dofinancovanie:

+ našich humanitárnych akcií v Nepále a pri pomoci Ľuďom na úteku
+ programu vysielania našich dobrovoľníkov do rozvojových krajín
+ vzdelávacích aktivít pre slovenské školy: on-line besedy v projekte Afrika bez mýtov a podporu slovenských učiteľov pri zavádzaní prvkov globálneho rozvojového vzdelávania do rôznych predmetov
+ konzultácie k projektom a fundraisingu a osobné náklady.

Počas roka 2015 sme prijali 7 766,09 eur, ktoré budú použité v roku 2016.

Verejné zbierky

V roku 2015 verejnosť podporila našu verejnú zbierku SOS Človek. Zbierali sme formou vkladov na zbierkový účet (prispeli ste sumou 103 469 eur) a formou DMS (22 562 eur). Z tejto sumy ako aj zo zostatkov z verejných zbierok z predošlých rokov sme v roku 2015 financovali:

+ humanitárne aktivity na Ukrajine (nákup potravín a hygienických potrieb) – 6 570 eur
+ obnovu bývania ľudí v Nepále po zemetrasení – 47 982 eur
+ humanitárne a osvetové aktivity Ľuďom na úteku – 46 416 eur

Zvyšok vyzbieraných prostriedkov použijeme v roku 2016.

Škola namiesto ulice

Už od roku 2005 podporujeme vzdelávanie afganských detí z chudobných rodín, ktoré by inak pracovali na ulici, aby zabezpečili živobytie pre rodinu. V roku 2015 podporili darcovia tento program sumou 11 968 eur. 48 detí z Kábulu a okolia sa nemusí živiť nedôstojnou prácou na ulici, ale chodia do školy.

Projekt realizujeme v spolupráci s miestnou organizáciou Aschiana.

ČloveČiny

Cez náš program na www.cloveciny.sk ste nakúpili certifikáty v sume 608,14 eur. Nakúpili sme za ne semená zeleniny pre ľudí v Južnom Sudáne.

Ďakujeme

všetkým individuálnym a kolektívnym darcom

Financie

Výnosy
(v EUR)

Verejné zdroje	**660 108,05**
zdroje Európskej únie	125 746,35
štátny rozpočet SR	496 800,95
ďalšie verejné zdroje	37 560,75
Súkromné zdroje	**288 486,33**
právnické osoby (firmy, nadácie, zahr. partneri)	193 672,11
fyzické osoby (individuálne dary)	15 753,83
verejné zbierky	64 412,38
Klub darcov ČvO	6 649,93
podiel z dane z príjmu FO a PO	7 998,08
Vlastná činnosť	**14 937,00**
Ďalšie výnosy (úroky, kurz. zisky atď.)	**2 275,85**
Výnosy spolu	**965 807,23**

Rozdelenie výnosov

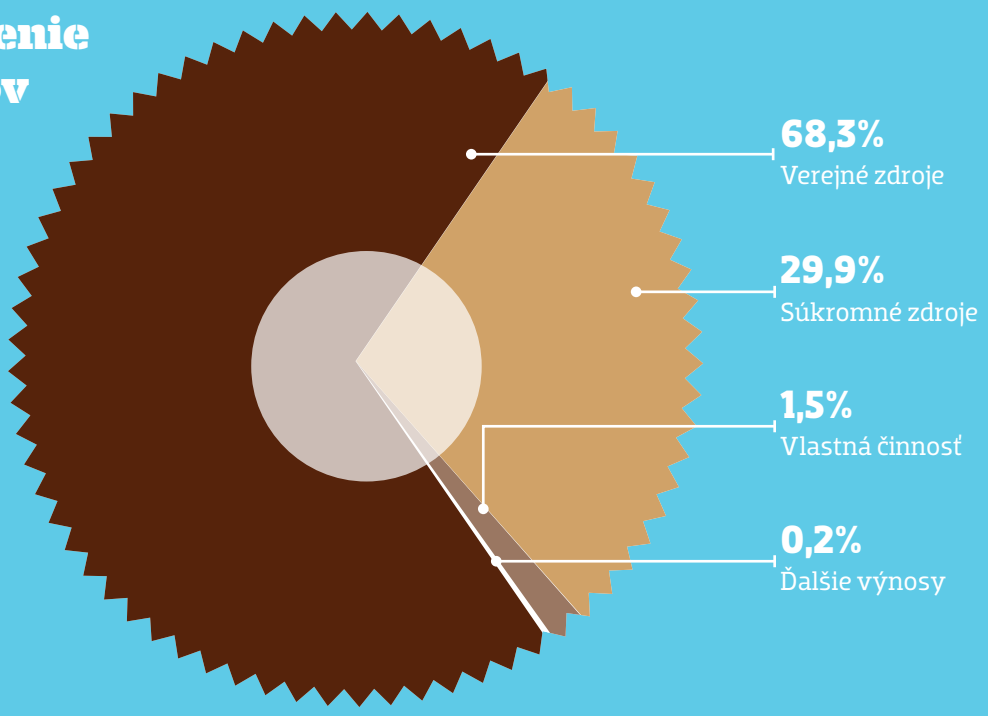

Náklady

(v EUR)

Humanitárna pomoc	**100 968,47**
SOS Ukrajina	6 570,45
SOS Nepál	47 982,06
Ľudia na úteku	46 415,96
Rozvojová spolupráca	**490 270,86**
Keňa	167 000,90
Afganistan	18 603,36
Južný Sudán	117 819,61
Ukrajina	84 538,86
Moldavsko	74 972,94
projekt ČloveČiny	608,14
projekt Škola namiesto ulice v Afganistane	11 968,14
dobrovoľníctvo	14 758,91
Podpora ľudských práv	**212 079,27**
Kuba	82 744,95
Bielorusko	65 906,30
festival Jeden svet a súvisiace projekty	57 933,98
obchodovanie s ľuďmi	5 494,04
Globálne vzdelávanie	**141 950,85**
projekt Afrika bez mýtov	11 610,91
projekt World Class Teaching	76 695,94
projekt Budúci učitelia pre dnešný svet	1 697,88
podpora pracovníkov s mládežou	51 547,37
ďalšie	398,75
Ďalšie náklady	**15 211,91**
(prevádzka a rozvoj združenia, dane, poplatky, rezervy, PR, IT atď.)	
Náklady spolu	**960 481,36**

Rozdelenie nákladov

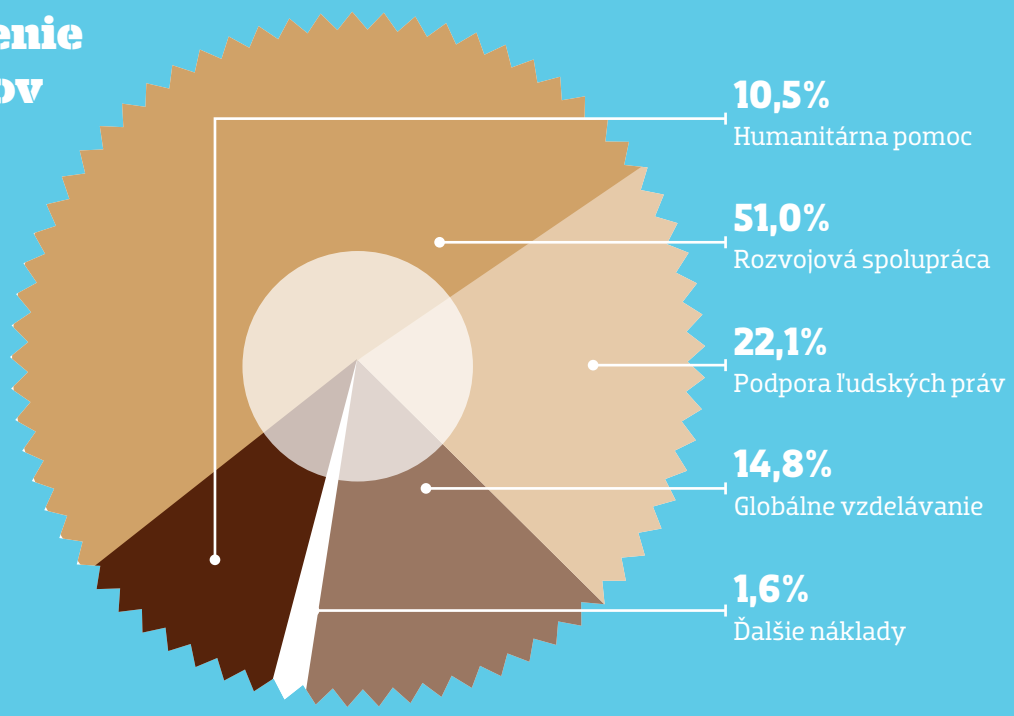

Ľudia

Tím Človeka v ohrození v roku 2015 tvorili:

Riaditeľ/ka:
Jana Karelová (do 31. 5.)
Braňo Tichý (od 1. 6.)

Oddelenie humanitárnej pomoci a rozvojovej spolupráce:
Tomáš Bokor, Zuzana Fialová, Michaela Guldanová, Mariana Ištoňová, Diana Huľová, Jozef Magda, Petra Petrová, Mário Straka, Lukáš Zamborský, Lukáš Zorád, Vanda Hlaváčková

Festival Jeden svet:
Nora Beňáková, Ivana Petriková, Kristína Jamrichová, Peter Ivanič, Magdaléna Vaculčiaková, Alexandra Kubizniaková

Komunikácia:
Eva Sládková, Táňa Hadarová, Stanislava Harkotová

Stážisti:
Simona Bočková, Vojtěch Mrázek, Klára Löffelmannová

Oddelenie ľudských práv:
Nora Beňáková, Alexandra Kubizniaková

Oddelenie globálneho vzdelávania:
Juraj Jančovič, Katarína Karcolová, Lukáš Zajac

Finančné oddelenie:
Dana Feketeová, Lucia Kročilová, Matúš Plavecký, Libuša Roblová

Kampanierstvo:
Dana Mareková

Dobrovoľníci v zahraničí:
Maroš Demovič, Zuzana Pauková

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA

Správnej rade občianskeho združenia **Človek v ohrození, o.z.**

Uskutočnili sme audit priloženej individuálnej účtovnej závierky občianskeho združenia **Človek v ohrození, o.z.** (ďalej „občianske združenie"), ktorá obsahuje Súvahu zostavenú za účtovné obdobie končiace sa 31. decembra 2015, súvisiaci Výkaz ziskov a strát za rok, ktorý sa skončil k uvedenému dátumu a Poznámky vrátane prehľadu významných účtovných pravidiel.

Zodpovednosť vedenia občianskeho združenia za účtovnú závierku
Vedenie občianskeho združenia zodpovedá za zostavenie a vernú prezentáciu tejto účtovnej závierky v súlade so slovenským zákonom o účtovníctve a postupmi účtovania. Súčasťou tejto zodpovednosti je návrh, zavedenie a udržiavanie vnútornej kontroly relevantnej pre zostavenie a vernú prezentáciu účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby, výber a uplatňovanie vhodných účtovných pravidel a uskutočnenie účtovných odhadov primeraných za daných okolností.

Zodpovednosť audítora
Zodpovednosťou audítora je podľa platných audítorských štandardov vyjadriť stanovisko na túto účtovnú závierku, ktorý vychádza z výsledkov audítorských prác. Audit individuálnej účtovnej závierky sme uskutočnili v súlade so zákonom o audítoroch, audite a dohľade nad výkonom auditu a v súlade s Medzinárodnými audítorskými štandardmi (ISA). Podľa týchto štandardov máme dodržať etické požiadavky, audit naplánovať a vykonať tak, aby sme získali primerané uistenie, že účtovná závierka neobsahuje významné nesprávnosti. Súčasťou auditu je uskutočnenie postupov na získanie auditorských dôkazov o sumách a údajoch uvedených v účtovnej závierke. Zvolené postupy závisia od rozhodnutia auditora vrátane posúdenia rizika významných nesprávností v účtovnej závierke, či už v dôsledku podvodu alebo chyby. Pri ohodnotení tohoto rizika auditor zvažuje vnútornú kontrolu relevantnú pre zostavenie a vernú prezentáciu účtovnej závierky, aby mohol navrhnúť auditorské postupy vhodné za daných okolností, nie však za účelom vyjadrenia názoru na účinnosť vnútornej kontroly účtovnej jednotky. Audit ďalej obsahuje zhodnotenie použitých účtovných pravidiel a zhodnotenie významných odhadov vedenia organizácie, ako aj zhodnotenie prezentácie účtovnej závierky ako celku.

Sme presvedčení, že na základe výsledkov použitých audítorských postupov, nám audit poskytol primerané východisko pre naše stanovisko.

Stanovisko
Podľa nášho názoru, zostavená účtovná závierka občianskeho združenia Človek v ohrození, o.z. vyjadruje verne, vo všetkých svojich významných súvislostiach finančnú situáciu občianskeho združenia k 31. decembru 2015, výsledky jeho hospodárenia za rok, ktorý sa skončil k uvedenému dátumu a je zostavená v súlade so slovenským zákonom o účtovníctve a postupmi účtovania pre neziskové organizácie.

Bratislava, dňa 28. júna 2016

Slovenská komora audítorov
SKAU
Č. licencie 319
DOMINANT AUDIT s.r.o.

DOMINANT AUDIT s.r.o.
J.Zemana 99, 911 01 Trenčín
Licencia SKAU č. 319

Ing. Jana Tomšíková
zodpovedný audítor
Licencia SKAU č.454

OZ Človek v ohrození
Baštova 5, 811 03 Bratislava
info@clovekvohrozeni.sk
02/554 222 54

www.facebook.com/clovekvohrozeni
www.twitter.com/clovekvohrozeni
www.clovekvohrozeni.sk
www.jedensvet.sk
www.globalnevzdelavanie.sk